

CZU: 027.52(478-25):[021:001.89]=135.1

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
„B.P. HASDEU” –
INSTITUȚIE BAZATĂ PE IDEI
(despre organizarea *Târgului de idei*, 2023)

Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Rezumat: Târgul de idei „Biblioteca pentru comunitate”, organizat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, cu ocazia aniversării a 146 de ani de la fondare, a fost o platformă de promovare a inovației prin contribuțiile celor 27 de filiale din rețeaua BM. Șefi de bibliotecă, șefi de secție și bibliotecari au prezentat 27 de proiecte creative, acoperind domenii precum inovația în serviciile educaționale, cultura și creativitatea, tehnologia digitală, conservarea patrimoniului, serviciile sociale și de sănătate, spațiile și mediile de învățare, precum și proiectele de dezvoltare și modernizare. Evenimentul a stimulat colaborarea și creativitatea, consolidând rolul bibliotecii ca centru de învățare și adaptare la nevoile comunității.

Cuvinte-cheie: Târgul de idei, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, servicii comunitare, educație digitală, colaborare, proiecte educaționale.

Introducere

În contextul instituțiilor publice, în special al bibliotecilor, o preocupare constantă a liderilor este cum să implice angajații în adoptarea și implementarea ideilor inovatoare ce pot sprijini eficiența și dezvoltarea organizațională. În acest sens, un instrument util care a reieșit din experiențele unor instituții publice și private este organizarea *târgurilor de idei*. Aceste târguri nu sunt doar un mod de a alinia echipele la viziunea și valorile organizației, dar și o metodă de a promova idei bune, pentru a fi aplicate în întreaga instituție.

În sectorul privat, schimbările de direcție sunt, de obicei, mai ușor de implementat, iar managerii și angajații pot fi „împinși” sau „inspirati” să adopte noi idei, fiind responsabili de implementarea

acestora prin alocarea bugetelor potrivite. Totuși, în mediul instituțional public, cum sunt bibliotecile, acest model poate fi mai greu de aplicat din cauza specificității și structurilor adesea rigide. Așadar, liderii din domeniul bibliotecilor, ca și cei din alte instituții publice, au început să adopte o abordare stimulatorie care presupune motivarea angajaților și dinamizarea activităților, care pot aduce schimbări în comportamente, dar și implementa noi servicii, reanima spații etc.

Această metodă de încurajare a angajaților de a participa activ la procesul de inovare, făcându-i să simtă că ideile lor sunt valoroase și că pot aduce o schimbare reală în activitatea zilnică a bibliotecii, a devenit aplicabilă și în bibliotecile publice. Experiența organizării unui *Târg de idei*, prin care angajații bibliotecilor au fost încurajați să-și exprime sugestiile și să participe la dezvoltarea unor soluții pentru îmbunătățirea serviciilor sau a proceselor interne a fost inițiat în Republica Moldova prin intermediul Programului Novateca. Evenimentele în formatul târgurilor – Târgul inovațiilor de bibliotecă (2013), Târgul Partenerilor de bibliotecă (2016), Târgul „Biblioteca altfel” (2018) etc. – au fost un mediu în care ideile inovatoare au fost prezentate în diverse moduri: la stand, în formă interactivă teatralizată, printr-un video etc., iar angajații au fost motivați să fie cât mai creativi pentru a demonstra succesul instituției fondatorilor, partenerilor, utilizatorilor. La fel, în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, au fost organizate Taraba serviciilor de bibliotecă (2016) și Talciokul științific (2018). Cheia succesului a fost crearea unui mediu care să sprijine și să încurajeze ideile inovatoare, în care toți membrii echipei se simțeau implicați și apreciați.

Experiența Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” continuă să fie un spațiu al creativității, inovației și implicării comunitare. Ediția din 2023 a Târgului de idei „Biblioteca pentru comunitate”, organizat cu ocazia marcării celor 146 de ani de la fondarea instituției, a reprezentat o platformă unică dedicată schimbului de idei inovatoare, soluțiilor creative și programelor de impact care poate transforma bibliotecile din rețeaua municipiului Chișinău.

Evenimentul și-a propus să reunească membrii ai echipei bibliotecii, manageri, bibliotecari și parteneri, pentru a împărtăși idei de proiecte, a discuta noi oportunități de interacțiune cu

utilizatorii și a inspira noi inițiative. Târgul a pus în prim-plan idei care nu au fost aplicate de biblioteci, oferind exemple și modele sustenabile. Prin acest eveniment, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și-a reafirmat rolul său central în promovarea inovației și educației pe tot parcursul vieții, încurajând atât creativitatea, cât și dialogul constructiv.

Cele 27 de biblioteci publice din rețeaua de biblioteci municipale a demonstrat un potențial imens pentru inovație și colaborare, iar *Târgul de idei* a fost perceput ca o activitate interactivă pentru bibliotecari, oferindu-le ocazia să-și prezinte ideile și să primească feedback constructiv din partea colegilor, inclusiv a reprezentanților comunității locale.

Evenimentul a reunit bibliotecari, utilizatori, lideri comunitari și parteneri locali într-o atmosferă prietenoasă și inspirațională. Participanții au avut ocazia să prezinte 27 idei de proiecte prin postere, prezentări orale și demonstrații practice. Proiectele au reprezentat o diversitate impresionantă de inițiative care au demonstrat creativitate, abordări inovatoare și dorința de adaptare la nevoile actuale ale comunității. Proiectele s-au orientat spre a aduce tehnologia și inovația în biblioteci, de a organiza inițiative culturale, proiecte axate pe educație și dezvoltare personală. La fel, unii membri ai echipei au prezentat proiecte de promovare inedită a colecțiilor și a resurselor bibliotecii și cele axate pe reabilitarea spațiilor și serviciilor comunitare. Fiecare idee a avut la bază următoarele aspecte definitorii: *originalitate, impactul asupra comunității, fezabilitatea implementării, sustenabilitatea proiectului și idei remarcabile.*

Tabel 1. Lista ideilor prezentate la Târg

Nr.	Idee	Autor/ autoare	Filială/secție	Funcție
1.	Achitarea instantă a serviciilor și taxelor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”	Gabriela Bulduma	Secția Tehnologia Informației	Șef serviciu
2.	Atelier de creație „Meșteșuguri de carte”	Liuba Ciobanu	Biblioteca „Ovidius”	Șef bibliotecă
3.	Atelier de podcasturi	Clavdia Cărăruș	Biblioteca „Maria Drăgan”	Șef sector

Nr.	Idee	Autor/ autoare	Filială/secție	Funcție
4.	Biblioteca generează „Povești de succes”	Natalia Cauliuc	Secția Dezvoltare Servicii	Șef secție
5.	Biblioteca IT: Deschide ușile cunoașterii tehnologice	Andrian Bocancea	Biblioteca „Târgu Mureș”	Bibliotecar
6.	Cartea ieșită din bibliotecă: 20 de pași pentru o bună editare	Elena Ungureanu	Secția studii și cercetări	Șef secție
7.	Colecția „Voci celebre muzicale”	Anastasia Moldovanu	Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”	Șef bibliotecă
8.	Conservarea colecției speciale	Elena Dabija	Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”	Șef bibliotecă
9.	Eco-lectoriu pentru cei mici	Tamara Dunaeva	Biblioteca „M. Lomonosov”	Șef sector
10.	Educația sexuală a tinerilor prin intermediul bibliotecii	Svetlana Gumeni	Biblioteca „Adam Mickiewicz”	Șef bibliotecă
11.	Fabrica de texte	Ludmila Enachi	Biblioteca „Târgoviște”	Bibliotecar
12.	Gastronomie printre cărți	Ludmila Dogotari	Biblioteca „Codru”	Șef bibliotecă
13.	Generația NEXT	Ana Bevziuc	Biblioteca „Lesia Ukrainka”	Bibliotecar
14.	Cursul de limbă găgăuză	Angela Vintilă	Biblioteca „M. Ciachir”	Șef bibliotecă
15.	Inteligență artificială în bibliotecă	Evelina Bocancea	Secția Tehnologia Informației	Șef serviciu
16.	Labbuk pe TikTok	Ludmila Oleinic	Secția Managementul Resurselor informaționale	Șef serviciu
17.	Modernizarea Bibliotecii „Hristo Botev”	Angela Olărescu	Biblioteca „Hristo Botev”	Șef bibliotecă
18.	Pe scurt despre ChatGPT	Elena Ungureanu	Secția studii și cercetări	Șef secție

Nr.	Idee	Autor/ autoare	Filială/secție	Funcție
19.	Repozitoriu instituțional tematic (juridic)	Elena Zavtoni	Biblioteca Publică de Drept	Șef bibliotecă
20.	Sărbătorile care ne unesc	Zinovia Russu	Biblioteca „Vissarion Belinski”	Șef sector
21.	Scuarul „Biblioteca”	Cristina Dicusar	Secția „Memoria Chișinăului”	Bibliograf
22.	Serviciul „BIBLIO Fashion”	Natalia Sofroni	Biblioteca „Traian”	Șef bibliotecă
23.	Serviciul „Suflete deschise”	Natalia Gaina	Biblioteca „Valentin Ignatenco”	Șef bibliotecă
24.	Serviciul Do-Re-Mi	Valentina Țira	Biblioteca „Liviu Rebreanu”	Șef sector
25.	Sfatul medicului	Lilia Beșan	Biblioteca „Ștefan cel Mare”	Șef sector
26.	Spațiu liniștit	Maria Bivol	Biblioteca Centrală	Șef serviciu
27.	Кукольный театр в библиотеке	Ecaretina Luchianet	Biblioteca „I. Mangher”	Șef sector

Participanții au dat dovadă de ingeniozitate și creativitate. Analizând spectrul funcțiilor, acestea reflectă un echilibru între conducere strategică și execuție operațională din cadrul bibliotecilor-filiale și secții, ceea ce semnifică proporționalitate în modul lor de inițiere. Diversitatea tematică a proiectelor demonstrează o capacitate extinsă de adaptare la cerințele moderne și un focus pe inovare și implicare comunitară. Majoritatea participanților au fost în poziții de șefi de bibliotecă, șef secție sau sector, evidențiind implicarea liderilor în transformarea serviciilor bibliotecii, demonstrând o preocupare constantă pentru digitalizare și inovație. Această varietate profesională, mai exact combinarea funcțiilor de șefi și bibliotecari, subliniază o colaborare între leadership și personalul de execuție, esențială pentru succesul proiectelor.

Multitudinea de proiecte propuse de echipele bibliotecilor și secțiilor au fost diverse, acoperind tematici precum: inovație în serviciile educaționale, cultură și creativitate, tehnologie și inovații digitale, conservare și prezervare a patrimoniului, servicii sociale

și de sănătate, spații și medii de învățare, proiecte de dezvoltare și modernizare etc.

Proiectele au adus în vizor *inovația*, punând accent pe transformarea procesului educațional prin abordări creative. Serviciile prezentate au scos în vizor deschiderea bibliotecilor în dezvoltarea competențelor utilizatorilor, fie prin integrarea tehnologiilor moderne, fie prin implementarea unor metode interactive de învățare. Impactul lor este semnificativ datorită capacității de a stimula învățarea activă și de a crea oportunități de formare continuă pentru diverse categorii sociale.

Tabel 2. Descrierea ideilor prezentate la Târg

Serviciul	Descrierea
<i>Inovație și educație</i> aduc un element educativ sau formativ și sunt inovative din punctul de vedere al metodologiei sau al scopului.	
Serviciul „Suflete deschise”	Serviciu psihologic pentru copiii-pacienți, dar și părinți internați cu copiii în spital. Prin acest serviciu, copiii și părinții primesc sprijinul necesar pentru a depăși dificultățile emoționale și pentru a-și îmbunătăți relațiile și starea de bine.
Atelier de podcasturi	Crearea și prezentarea de către utilizatori a poveștilor din colecția bibliotecii, create de utilizatori și bibliotecari în cadrul atelierelor de lectură.
Biblioteca IT: Deschide ușile cunoașterii tehnologice	Destinat adolescenților de 14+ ani, serviciul acoperă o gamă largă de abilități tehnologice, inclusiv dezvoltarea de aplicații mobile, modelarea 3D, crearea site-urilor web, crearea aplicațiilor mobile interactive, învățarea limbajului de programare Python pentru dezvoltarea de aplicații și proiecte creative.
Eco-lectoriu pentru cei mici	Program educațional inovator este conceput pentru a insufla valori ecologice copiilor de vârstă preșcolară prin ateliere interactive și creative care promovează ideea de eco-rezistență.
Educația sexuală a tinerilor prin intermediul bibliotecii	Serviciul, realizat în parteneriat cu Centrul de Informare în Domeniul Sănătății Reproductive, desfășoară un studiu comprehensiv pentru a evalua nivelul de cunoștințe al tinerilor despre educația sexuală, chestionând peste 350 de preadolescenți și tineri din grupuri de risc.
Inițierea Cursului de limbă găgăuză	Serviciul urmărește să promoveze diversitatea culturală și lingvistică prin oferirea unor cursuri dedicate învățării limbii găgăuze. Este adresat persoanelor interesate să descopere limba și cultura găgăuză fie din motive profesionale, fie din dorința de a interacționa mai bine cu comunitatea găgăuză.

Serviciul	Descrierea
„Fabrica de texte”	Serviciul va oferi utilizatorilor rezumate audio, care vor dezvolta aptitudinile de lectură și capacitatea de analiză a operelor literare. Va perfecționa dicția, se va preda arta vorbirii; prin activități, se va îmbogăți vocabularul.
<i>Cultură și creativitate sunt centrate pe stimularea creativității și promovarea culturii, accentul fiind pus pe activități recreative și educative.</i>	
Atelier de Creație „Meșteșuguri de carte”	Atelierul axat pe crearea accesoriilor din mărgel, dar și pe realizarea de cărți minuscule, care vor deveni bijuterii, promovând lecturile și stimulând interesul adolescenților pentru cărți.
„Biblioteca generează Povești de succes”	Bibliotecarii sunt apreciați în comunitate. Însă ceea ce le lipsește este autoaprecierea și capacitatea de a-și promova munca, iar „Povestea de succes” devine o modalitate prin care aceștia își pot afirma valoarea și contribuția în dezvoltarea serviciilor bibliotecii.
Generația NEXT	Serviciu dedicat unei abordări moderne de petrecere a timpului liber prin activități precum jocuri de societate, loto intelectual, lecturi recomandate și misiuni interactive. Inițiativa îmbină activitățile mentale și fizice, adaptându-se nevoilor unei generații în schimbare și promovând o dezvoltare armonioasă.
Serviciul Do Re Mi	Serviciul promovează muzica și beneficiile acesteia în dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor cu vârste între 7 și 12 ani, prin activități interactive de învățare a cântatului, ritmului și teoriei muzicale. Participanții vor explora instrumente muzicale, compozitori clasici și cântece tradiționale, învățând să se relaxeze și să aprecieze diversitatea culturală prin muzică.
Кукольный театр в библиотеке	Teatrul de păpuși în bibliotecă se va afla în strânsă legătură cu operele literare. Spectacolele în limbile română, engleză și rusă (ebraică – în măsura posibilităților) despre importanța de a dezvălui valorile etice, estetice, morale.
<i>Tehnologie și inovații digitale sunt orientate spre utilizarea tehnologiilor noi pentru a îmbunătăți serviciile bibliotecii sau pentru a ajuta utilizatorii să învețe și să acceseze informațiile într-un mod mai modern.</i>	
Labbuk pe TikTok	Scopul este de a comunica și informa publicul despre colecțiile bibliotecilor prin intermediul platformei TikTok, o rețea socială populară în rândul tinerilor, care oferă oportunități creative de exprimare. TikTok nu doar promovează creativitatea, ci devine o platformă inovativă, care poate atrage noi cititori prin mesaje originale și amuzante, adaptate nevoilor utilizatorilor.

Serviciul	Descrierea
Inteligență artificială în bibliotecă	Serviciul „Întreabă bibliotecarul” ar putea fi gestionat integral de IA prin integrarea acesteia în sistemul Koha și pe site-ul bibliotecii.
Conservare și patrimoniu se concentrează pe protejarea și conservarea resurselor valoroase ale bibliotecii sau ale patrimoniului cultural.	
Conservarea colecției speciale	Digitalizarea unei colecții de artefacte cu tematică eminesciană, dar și documente bibliofile, documente în format mic ale diferitor autori.
Colecția „Voci celebre muzicale”	Crearea unei colecții audio cu imprimarea de voci a personalităților din domeniul muzical național, doritorii să-și spună povestea de viață și de creație, lăsând astfel o urmă în calea neuitării. Colecția va reprezenta o contribuție a bibliotecii în valorificarea patrimoniului muzical.
Repozitoriu instituțional tematic (juridic)	Crearea și dezvoltarea unui repozitoriu tematic al Bibliotecii publice de drept (BPD), cu literatură juridică, care va fi completat cu resursele BPD (de exemplu: carte rară, literatură într-un singur exemplar sau deteriorat), în colaborare cu ONG-uri care pot să transmită cu accept drepturile de a plasa în acces deschis materiale editate de ei.
Servicii sociale și de sănătate sunt orientate spre sprijinul comunității în zonele sociale sau de sănătate, prin educație și informare.	
Gastronomie printre cărți	Biblioteca poate să devină un loc de învățare interactivă, unde copiii explorează știința prin gătit, învață despre tradiții culinare și evenimente din lume, întărind relațiile de prietenie.
„Sfatul medicului”	Acordarea consultațiilor medicale specializate. Se dorește ca periodicitatea serviciului să fie de două ori pe lună, câte două ore fiecare. Aceste consultații vor fi individuale. Grupul țintă e preconizat a fi începând cu vârsta de 16 ani.
Spații și medii de învățare se concentrează pe organizarea spațiilor plăcute și utile pentru învățare și interacțiune socială.	
Spațiu liniștit	Proiectul „Spațiu liniștit” răspunde nevoilor utilizatorilor care-și doresc un mediu dedicat studiului individual, caracterizat prin liniște, intimitate și confort. Această inițiativă transformă biblioteca într-un loc mai accesibil și prietenos pentru cei care au nevoie de condiții optime pentru concentrare și învățare, cercetare sau lectură.

Serviciul	Descrierea
Scuarul Bibliotecii	Propunerea vizează crearea unui „Scur al Bibliotecii” în Chișinău, care ar oferi un spațiu public pentru activități educaționale, culturale și de relaxare. Acest scuar ar facilita apropierea bibliotecii de comunitate prin amenajarea unei scene, a unor spații confortabile și a unei mici biblioteci în aer liber, contribuind astfel la dezvoltarea culturii în oraș.
Evenimente și festivități vizează organizarea de evenimente pentru a promova cultura și pentru a aduna comunitatea într-un context festiv.	
Serviciul „BIBLIO Fashion”	Serviciu lunar este dedicat tinerelor femei interesate de domeniul fashion, în care vor fi implicate bibliotecarele și utilizatorii. Fiecare sesiune va include invitați specializați în fashion, având scopul de a forma abilități teoretice și practice în acest domeniu.
Sărbătorile care ne unesc	Biblioteca va promova sărbătorile naționale, internaționale și mondiale ale anului. În ziua respectivă se va relata despre evenimentul/persoana/obiectul sau produsul cărui este dedicată ziua; se vor organiza diferite jocuri și concursuri, activități hand made.
Proiecte de dezvoltare și modernizare se concentrează pe dezvoltarea infrastructurii bibliotecii și pe îmbunătățirea condițiilor de lucru.	
Modernizarea Bibliotecii „Hristo Botev”	Se va investi în reamenajarea spațiilor pentru a oferi zone de studiu moderne, săli multimedia și locuri pentru evenimente culturale. Totodată, diversificarea colecțiilor prin achiziționarea de resurse online ar răspunde mai bine nevoilor generațiilor actuale.

Complementar acestor idei de servicii la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, au fost livrate și două cursuri, ambele prezentate de dr. hab. Elena Ungureanu: *Pe scurt despre ChatGPT*, dedicat titlurilor de servicii bazate pe ChatGPT pentru bibliotecari (în scopul includerii acestora în activitatea lor profesională), și *Cartea ieșită din bibliotecă: 20 de pași pentru o bună editare* de la prezentarea și familiarizarea cu manuscrisul, avizarea și discuțiile legate de acesta, până la redactare, corectură și machetare, revizia finală și plasarea cărții în acces deschis pe platformele instituționale. Fiecare etapă implică multiple verificări, corecturi și aprobări pentru a asigura calitatea finală a lucrării.

Concluzii

În ceea ce privește sursele de idei inovatoare, internetul este o sursă esențială pentru bibliotecari. Acesta oferă o varietate imensă de informații, dar și o provocare datorită volumului mare de date

disponibile, ceea ce poate face căutările dificil de gestionat. Totuși, există și alternative de explorat, cum ar fi târgurile și expozițiile organizate de bibliotecari. La aceste evenimente, bibliotecile pot învăța din cele mai recente invenții și tehnologii prezentate de instituțiile și organizațiile din întreaga lume. În acest fel, putem aduna idei noi și relevante, care pot fi aplicate cu succes în cadrul instituțiilor noastre, pentru a îmbunătăți serviciile oferite comunității.

Târgurile de idei sunt o metodă eficientă și ușor de implementat în biblioteci, oferind beneficii multiple. Angajații care expun idei pentru îmbunătățirea serviciilor bibliotecii se simt mândri să împărtășească soluțiile propuse de echipele lor. Pentru biblioteci și, în special, pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, târgurile de idei devin și un instrument valoros pentru managerii de top, care sunt adesea distanțați de activitățile zilnice ale bibliotecii și pot uita importanța ideilor inovative venite de la personalul aflat la „prima linie”. Un târg de idei le reamintește acestor lideri despre importanța contribuțiilor angajaților lor și despre modul în care ideile lor pot fi motorul progresului continuu. În plus, târgurile de idei sunt un instrument excelent pentru replicarea inovațiilor. Acest proces nu doar că inspiră, dar și promovează entuziasmul în rândul angajaților, stimulându-i să gândească și să colaboreze la noi soluții.

Referințe bibliografice

1. HARJEVSCHI, Mariana. Taraba serviciilor de bibliotecă. In: *BiblioPolis*. 2016, vol. 63, nr. 4, pp. 53-62.
2. KULIKOVSKI, Lidia. Talcioac științific – 2019, o modalitate de a uni oameni de succes sub egida acelorași sentimente. In *BiblioPolis*. 2019, vol. 72, nr. 1, pp. 53-64.
3. *Raport de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru anul 2019*. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/125> [accesat 27.09.2024].
4. *Raport de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru anul 2016*. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/47> [accesat 27.09.2024].
5. *Raport de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru anul 2018*. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/45> [accesat 27.09.2024].